

Cuprins

Capitolul I. Definirea și trăsăturile dreptului internațional public.....	1
<i>Secțiunea 1. Definiția evolutivă a noțiunii drept internațional public.....</i>	<i>1</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele constitutive ale denumirii „drept internațional public”.....</i>	<i>2</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Distincții între dreptul internațional public și dreptul internațional privat.....</i>	<i>3</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Trăsăturile specifice ale dreptului internațional public.....</i>	<i>3</i>
4.1. Identificarea particularităților dreptului internațional.....	4
<i>Secțiunea a 5-a. Diviziuni ale dreptului internațional public.....</i>	<i>7</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Repere ale evoluției istorice a dreptului internațional public.....</i>	<i>14</i>
<i>Secțiunea a 7-a. Codificarea dreptului internațional public.....</i>	<i>19</i>
<i>Secțiunea a 8-a. Particularitățile normei de drept internațional public.....</i>	<i>20</i>
<i>Secțiunea a 9-a. Ierarhia normelor dreptului internațional public.....</i>	<i>21</i>
9.1. Consacrarea normelor <i>jus cogens</i>	21
9.2. Norme <i>jus cogens</i> – Exemplificări.....	22
<i>Secțiunea a 10-a. Raportul dintre dreptul intern și dreptul internațional.....</i>	<i>23</i>
10.1. Noțiuni generale.....	23
10.2. Teoriile cu privire la raportul dintre dreptul internațional public și dreptul intern.....	25
10.3. Raportul drept internațional – drept intern, potrivit Constituției României.....	27
Capitolul II. Sursele dreptului internațional public.....	29
<i>Secțiunea 1. Distincția surse formale – surse materiale.....</i>	<i>29</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Sediul materiei.....</i>	<i>29</i>
2.1. Articolul 38 din Statutul CIJ.....	29
2.2. Observații legate de modul de formulare al textului art. 38 din Statutul CIJ.....	31
<i>Secțiunea a 3-a. Distincția surse (izvoare) principale – surse (izvoare) subsidiare.....</i>	<i>32</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Sursele principale de drept internațional public.....</i>	<i>32</i>

4.1. Tratatul internațional.....	32
4.1.1. Elementele definitorii ale tratatului internațional.....	32
4.1.2. Denumiri ale tratatelor internaționale	34
4.2. Cutuma internațională – sursă principală a dreptului internațional public.....	35
4.2.1. Definirea cutumei internaționale.....	35
4.2.2. Elementele normei cutumiare.....	36
4.2.2.1. Elementul material (obiectiv).....	36
4.2.2.2. Elementul psihologic (subiectiv) – <i>opinio juris sive necessitatis</i>	38
4.2.3. Opoziția statelor la formarea unei reguli cutumiare.....	38
4.3. Raportul dintre tratat și cutumă.....	40
<i>Secțiunea a 5-a. Alte surse ale dreptului internațional public.....</i>	<i>41</i>
5.1. Actele unilaterale în dreptul internațional public.....	41
5.1.1. Actele unilaterale ale statelor.....	41
5.1.2. Actele organizațiilor internaționale – <i>Soft law</i>	44
<i>Secțiunea a 6-a. Mijloace auxiliare (surse auxiliare) ale dreptului internațional public.....</i>	<i>46</i>
6.1. Principiile generale de drept.....	46
6.2. Hotărârile judecătorești.....	47
6.3. Doctrina.....	49
6.4. Echitatea.....	49
<i>Secțiunea a 7-a. Principiile fundamentale ale dreptului internațional public.....</i>	<i>50</i>
7.1. Noțiuni și delimitări.....	50
7.2. Sediul materiei și identificarea principiilor fundamentale.....	51
7.3. Caracteristicile principiilor fundamentale ale dreptului internațional.....	52
7.4. Conținutul juridic al principiilor fundamentale ale dreptului internațional public.....	53
7.4.1. Principiul nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forță în relațiile internaționale (principiul neagresiunii).....	53
7.4.2. Principiul soluționării prin mijloace pașnice a diferendelor internaționale.....	56
7.4.3. Principiul neamestecului în afacerile interne ale altui stat (Principiul neimixtiunii sau al neintervenției).....	56
7.4.4. Principiul cooperării dintre state.....	57
7.4.5. Dreptul la autodeterminare.....	58
7.4.6. Principiul egalității suverane a statelor.....	58
7.4.7. Principiul îndeplinirii cu bună-credință a obligațiilor (<i>pacta sunt servanda</i>).....	59

7.4.8. Principiul integrității teritoriale a statelor.....	60
7.4.9. Principiul inviolabilității frontierelor.....	60
7.4.10. Principiul respectării drepturilor și libertăților fundamentale.....	61
Capitolul III. Dreptul internațional al tratatelor.....	62
<i>Secțiunea 1. Considerații generale.....</i>	<i>62</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Clasificarea tratatelor.....</i>	<i>63</i>
2.1. Clasificarea materială.....	63
2.2. Clasificarea formală.....	64
<i>Secțiunea a 3-a. Condițiile de validitate ale tratatelor internaționale.....</i>	<i>65</i>
3.1. Condiții de fond.....	65
3.1.1. Calitatea de subiect de drept internațional a părților.....	65
3.1.2. Existența unui acord de voință între părțile contractante.....	67
3.1.2.1. Viciile de consimțământ.....	67
3.1.3. Crearea de efecte juridice.....	71
3.1.4. Supunerea dreptului internațional.....	71
3.2. Condiții de formă.....	72
<i>Secțiunea a 4-a. Încheierea tratatelor.....</i>	<i>72</i>
4.1. Adoptarea textului tratatului internațional	73
4.2. Autentificarea textului tratatului	75
4.3. Exprimarea consimțământului de a deveni parte la tratat.....	77
4.3.1. Semnarea tratatului.....	77
4.3.2. Schimbul de instrumente.....	78
4.3.3. Ratificarea, acceptarea sau aprobarea tratatului.....	78
4.3.4. Aderarea la tratat.....	79
4.3.5. Momentul stabilirii consimțământului statului.....	80
<i>Secțiunea a 5-a. Rezerva la tratatele internaționale.....</i>	<i>80</i>
5.1. Definiție.....	80
5.2. Condițiile de fond și de formă.....	81
5.2.1. Condițiile de fond.....	81
5.2.2. Condițiile de formă	83
5.3. Procedura și efectele rezervelor.....	84
<i>Secțiunea a 6-a. Intrarea în vigoare a tratatelor.....</i>	<i>85</i>
<i>Secțiunea a 7-a. Înregistrarea tratatelor.....</i>	<i>86</i>
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele tratatului internațional.....</i>	<i>86</i>
8.1. Relativitatea efectelor tratatelor internaționale.....	86
8.2. Excepții de la relativitatea tratatelor internaționale.....	87
<i>Secțiunea a 9-a. Aplicarea tratatelor internaționale.....</i>	<i>89</i>

9.1. Aplicarea în spațiu a tratatelor internaționale.....	89
9.1.1. Regula teritorialității.....	89
9.1.2. Excepții de la regula teritorialității.....	89
9.2. Aplicarea în timp a tratatelor internaționale.....	90
9.2.1. Regula neretroactivității tratatelor internaționale.....	90
9.2.2. Tratatelor succesive în timp.....	90
9.2.3. Modificarea tratatului internațional.....	91
9.3. Interpretarea tratatelor internaționale.....	92
9.3.1. Regulile generale de interpretare a tratatelor internaționale.....	93
9.3.2. Mijloace complementare de interpretare a tratatelor internaționale.....	94
9.3.3. Interpretarea tratatelor autentificate în două sau mai multe limbi.....	95
9.4. Încetarea tratatelor internaționale.....	99
9.4.1. Principalele cauze codificate de încetare a tratatului.....	99
9.4.1.1. Denunțarea	99
9.4.1.2. Violarea substanțială a unui tratat bilateral	100
9.4.1.3. Ivoirea unei situații care face imposibilă executarea.....	100
9.4.1.4. Schimbarea fundamentală a împrejurărilor (<i>rebus sic stantibus</i>).....	101
9.4.1.5. Ruperea relațiilor diplomatice sau consulare.....	103
9.4.1.6. Abrogarea tratatului	103

Capitolul IV. Statul – subiect originar de drept internațional public.....104

<i>Secțiunea 1. Considerații introductive privind identificarea subiecților de drept internațional public.....</i>	<i>104</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Statul, ca subiect primar de drept internațional public – noțiuni și elemente.....</i>	<i>106</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Imunitatea de jurisdicție și de execuție a statelor.....</i>	<i>107</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Răspunderea internațională a statelor – consecință a exercitării competențelor acestuia.....</i>	<i>110</i>
4.1. Noțiuni și tipuri.....	110
4.2. Reglementare.....	111
4.3. Elementele răspunderii internaționale a statului pentru fapte ilicite.....	111
4.3.1. Conduita ilicită.....	112
4.3.1.1. Cauzele care exclud caracterul ilicit al faptului internațional.....	113

4.3.2. Imputabilitatea conduitei ilicite.....	115
4.3.2.1. Acte ale autorităților publice competente.....	115
4.3.2.2. Acte ale particularilor.....	116
4.3.2.3. Acte ilicite săvârșite în timpul unei insurecții.....	117
4.3.3. Prejudiciul – element al răspunderii și formele reparării sale.....	117
4.3.3.1. Prejudiciul și formele sale.....	117
4.3.3.2. Repararea prejudiciului.....	118
<i>Secțiunea a 5-a. Recunoașterea statelor și a guvernelor.....</i>	<i>119</i>
5.1. Considerații generale.....	119
5.2. Formele recunoașterii.....	120
5.3. Recunoașterea statelor.....	120
5.4. Recunoașterea guvernelor.....	124
<i>Secțiunea a 6-a. Neutralitatea statelor.....</i>	<i>125</i>
6.1. Noțiune și tipuri de neutralitate.....	125
6.2. Neutralitatea ocazională.....	125
6.3. Neutralitatea permanentă.....	126
6.4. Neutralitatea diferențiată (contemporană).....	126
6.5. Compatibilitatea dintre statutul de neutralitate permanentă și calitatea de membru ONU.....	127
<i>Secțiunea a 7-a. Teritoriul de stat – element material al statului.....</i>	<i>127</i>
7.1. Definiție și identificarea componentelor sale.....	127
7.2. Spații geografice cu statut special.....	130
7.3. Delimitarea teritoriului. Frontiera de stat.....	132
7.3.1. Definiție.....	132
7.3.2. Clasificarea frontierelor.....	132
7.3.3. Stabilirea frontierelor.....	133
7.4. Modalitățile de dobândire a teritoriului de stat.....	134
7.5. Mutațiile teritoriale și succesiunea statelor.....	139
7.5.1. Considerații generale.....	139
7.5.2. Succesiunea la tratate.....	140
7.5.3. Succesiunea la organizațiile internaționale.....	141
7.5.4. Succesiunea la bunuri și arhive.....	142
7.5.5. Succesiunea la datorii.....	143
<i>Secțiunea a 8-a. Alți subiecți de drept internațional public.....</i>	<i>144</i>
8.1. Recunoașterea beligeranței și insurgenței.....	144
8.2. Recunoașterea mișcărilor de eliberare națională.....	145
8.3. Sfântul Scaun.....	146
8.4. Ordinul de Malta.....	147

Capitolul V. Protejarea populației**în dreptul internațional public.....148**

<i>Secțiunea 1. Noțiuni.....</i>	<i>148</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Cetățenia.....</i>	<i>149</i>
2.1. Noțiuni.....	149
2.2. Naționalitatea persoanelor juridice.....	150
<i>Secțiunea a 3-a. Protecția diplomatică.....</i>	<i>150</i>
3.1. Noțiuni și distincții.....	150
3.2. Condițiile pentru exercitarea protecției diplomatice.....	153
<i>Secțiunea a 4-a. Conflictele de cetățenie.....</i>	<i>155</i>
4.1. Principalele dispoziții ale Convenției din 1954 cu privire la statutul apatrizilor.....	158
4.2. Principalele prevederi ale Convenției privind reducerea cazurilor de apatridie din 1961.....	159
<i>Secțiunea a 5-a. Regimul juridic al străinilor.....</i>	<i>160</i>
5.1. Noțiunea de „străin”.....	160
5.2. Tipuri de tratamente juridice aplicabile străinilor.....	162
5.3. Expulzarea și extrădarea.....	164
5.3.1. Expulzarea. Noțiune și condiții de legalitate.....	164
5.3.2. Extrădarea. Noțiune și principii aplicabile.....	165
5.3.3. Reguli comune ale expulzării și extrădării. Respectarea drepturilor fundamentale ale omului.....	167
5.4. Refugiații.....	169
5.4.1. Noțiune și reglementare.....	169
5.4.2. Principiul nereturnării (<i>non refoulement</i>) refugiatului.....	172
5.5. Dreptul de azil.....	173
5.5.1. Noțiune și reglementare.....	173
5.5.2. Forme ale azilului. Distincții.....	175

Capitolul VI. Organizațiile interguvernamentale – subiecți**secundari de drept internațional public.....180**

<i>Secțiunea 1. Noțiune.....</i>	<i>180</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele constitutive ale organizațiilor internaționale.....</i>	<i>181</i>
2.1. Personalitatea de drept internațional a organizației internaționale.....	182
2.2. Personalitatea de drept intern a organizațiilor internaționale interguvernamentale.....	182
<i>Secțiunea a 3-a. Structura instituțională a organizației internaționale.....</i>	<i>183</i>

<i>Secțiunea a 4-a. Clasificarea organizațiilor internaționale.....</i>	<i>184</i>
4.1. Organizații universale, organizații regionale sau cu participare intercontinentală.....	184
4.2. Organizații omnifuncționale sau organizații specializate.....	185
4.3. Organizații interetactice și organizații supraetactice (supranaționale sau integraționiste).....	186
<i>Secțiunea a 5-a. Rolul central al ONU în relațiile dintre state.....</i>	<i>187</i>
5.1. Scopurile și principiile ONU.....	187
5.2. Sistemul instituțiilor ONU.....	191
5.2.1. Structura instituțională a ONU.....	191
<i>Secțiunea a 6-a. Soluționarea diferendelor în cadrul organizațiilor internaționale regionale.....</i>	<i>197</i>
Capitolul VII. Soluționarea diferendelor internaționale.....	200
<i>Secțiunea 1. Considerații generale.....</i>	<i>200</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Principiul soluționării pașnice a diferendelor internaționale.....</i>	<i>200</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Noțiunea de diferend.....</i>	<i>204</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Categoriile de mijloace pașnice de soluționare a diferendelor internaționale.....</i>	<i>204</i>
4.1. Mijloace politico-diplomatice de soluționare a diferendelor.....	205
4.1.1. Negocierea	205
4.1.2. Bunele oficii	206
4.1.3. Medierea	207
4.1.4. Concilierea internațională	207
4.1.5. Ancheta internațională	208
4.2. Mijloace cu caracter juridicțional de soluționare a diferendelor.....	210
4.2.1. Arbitrajul internațional.....	210
4.2.1.1. Formele de exprimare a acordului părților de a recurge la arbitraj.....	213
4.2.2. Jurisdicția internațională propriu-zisă, permanentă.....	214
4.2.2.1. Curtea Internațională de Justiție	215
Bibliografie.....	225
Anexa nr. 1. Carta Națiunilor Unite din 26 iunie 1945.....	231
Anexa nr. 2. Statutul Curții Internaționale de Justiție.....	259
Anexa nr. 3. Convenția cu privire la dreptul tratatelor din 23 mai 1969.....	273